

RAAP-RAPPORT 4420

Plangebied Zuidbuurt 27A te Maassluis

Gemeente Maassluis

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Zuidbuurt 27A te Maassluis, gemeente Maassluis; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Versie: 20-04-2020

Auteur: J.A. Wolzak MSc

Projectcode: MAZD

Bestandsnaam: RAAPrap_4420_MAZD_20200420

Autorisatie: drs. J.H.F. Leuvering

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2020

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van GREEP bouw en onderhoudsbedrijf heeft RAAP in maart 2020 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Zuidbuurt 27A te Maassluis in de gemeente Maassluis. Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Op basis van het bureauonderzoek wordt de volgende bodemopbouw verwacht. Het plangebied kenmerkt zich door een gestapeld landschap waarin meerdere archeologische niveaus voor kunnen komen.

Cultuurlagen en/of ophooglagen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen vanaf maaiveld of direct onder de bouwvoor worden verwacht. Kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Walcheren worden op basis van het veldonderzoek ten zuiden van het plangebied verwacht vanaf een diepte van ca. 0,9 m -mv (ca. 3 m -NAP). Voor een intacte top van een kreekoever of kreekrug geldt een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de ijzertijd - Romeinse tijd. De top van het veen wordt verwacht vanaf een diepte van ca. 1,4 m -mv (ca. 3,5 m -NAP). Mocht de top veraard zijn en gecompacteerd, geldt een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit de ijzertijd. Op basis van boringen ten zuiden van het plangebied wordt rietveen verwacht. Kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Wormer worden verwacht vanaf een diepte van ca. 2,4 m -mv (ca. 4,5 m -NAP). Indien er intacte kreekoeverafzettingen in het plangebied aanwezig zijn, geldt er een hoge verwachting voor archeologische resten uit het neolithicum.

De geplande werkzaamheden hebben een omvang van ca. 103 m² en een diepte van 0,7 m -mv. De potentieel archeologische lagen dieper dan ca. 0,7 m -mv, worden door de geplande ingreep niet verstoord. De verwachting voor deze lagen kunnen echter gehandhaafd blijven. De eventuele cultuurlagen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen vanaf maaiveld, of direct onder de bouwvoor worden verwacht. De hoge verwachting voor een dergelijke cultuurlaag kan gehandhaafd blijven. Mocht een cultuurlaag uit de late middeleeuwen en/of nieuwe tijd aanwezig zijn in het plangebied, wordt deze met de geplande ingreep verstoord. Een deel van het plangebied kan door de aanleg van de huidige schuurgebouwen reeds verstoord zijn.

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt aanbevolen in het kader van de bestaande planvorming de onderstaande vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) te nemen. Om de gespecificeerde verwachting aan te vullen en te verfijnen wordt een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek door middel van een verkennend booronderzoek.

De gemeente Maassluis heeft op 17 april 2020 te kennen gegeven dat hun archeologisch adviseur heeft aanbevolen geen vervolgstap te nemen. Dit advies is op basis van de geringe omvang van het plangebied en de geringe kans dat er archeologische resten zullen worden verstoord. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens	7
1.3 Doel- en vraagstelling	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Aardkundige situatie	9
2.3 Archeologische gegevens	12
2.4 Historische situatie	16
2.5 Huidige situatie	17
2.6 Toekomstige situatie	19
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	21
4 Conclusies en advies	23
4.1 Conclusie	23
4.2 Advies	23
4.3 Tot slot	24
Literatuur	25
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	26

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van GREEP bouw en onderhoudsbedrijf heeft RAAP in maart 2020 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Zuidbuurt 27A te Maassluis in de gemeente Maassluis (figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

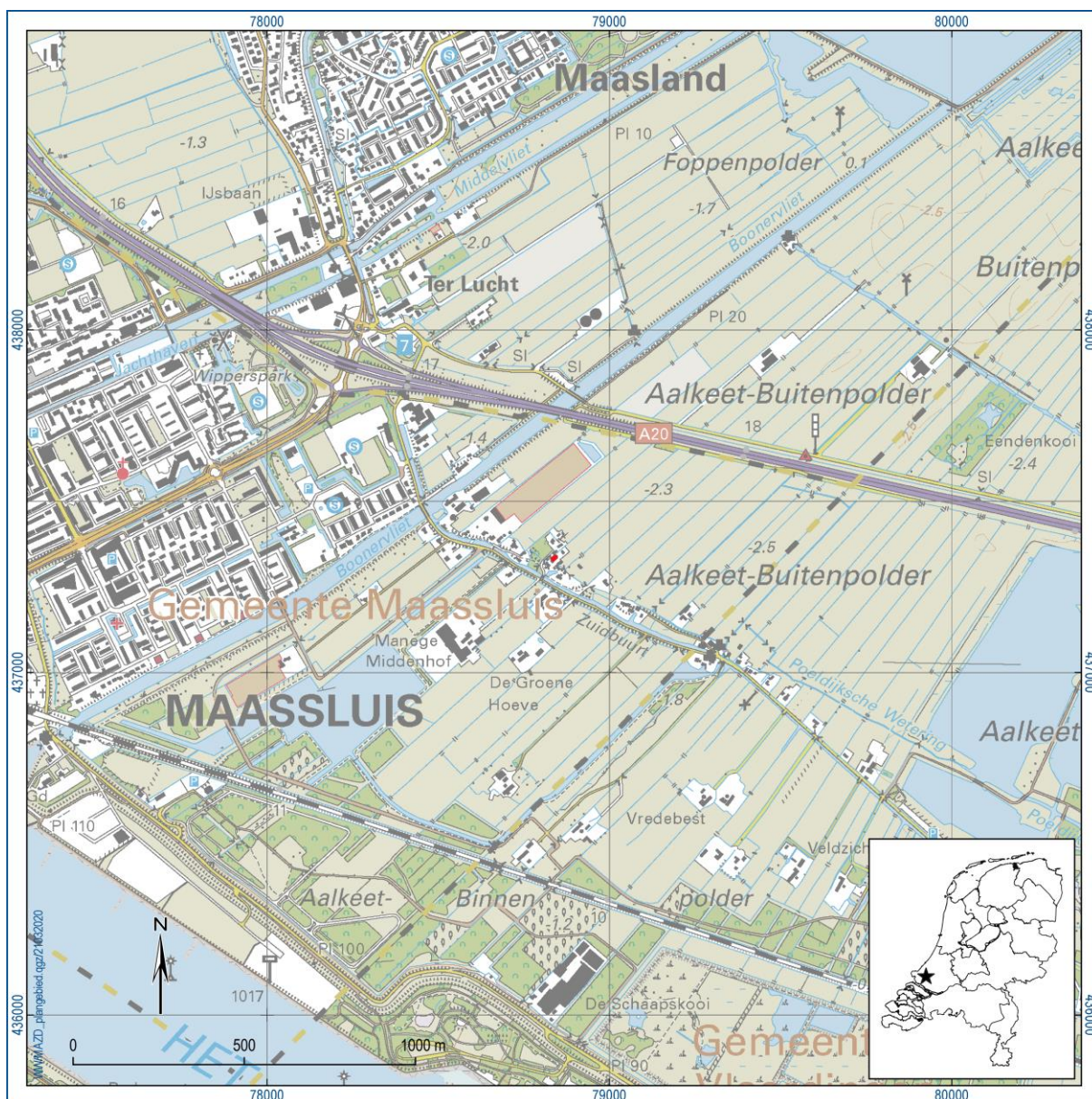
Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Maassluis ligt het plangebied in categorie 3. Het beleid voor deze categorie schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 40 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan Aalkeetpolder (NL.IMRO.05560000Aalkeetpolder11). De omvang van de bodemingrepen bedraagt ca. 103 m² en de diepte van de ingrepen bedraagt ca. 70 cm -mv en zijn groter dan de vrijstellingsgrens. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	GREEP bouw en onderhoudsbedrijf
Bevoegde overheid	Gemeente Maassluis
Plaats	Maassluis
Gemeente	Maassluis
Provincie	Zuid-Holland
Centrumcoördinaten (X/Y)	78.839/437.334
Toponiem	Zuidbuurt
Kadastrale gegevens	MSS00 K169 K267
Oppervlakte plangebied	103 m²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	maart 2020
Uitvoerder	RAAP West
Projectleider	J.A. Wolzak MSc
Projectmedewerkers	D. Peeters MA
RAAP-projectcode	MAZD
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	4800143100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio West te Leiden

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het archeologisch vooronderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats. Daartoe wordt informatie verzameld over bekende en verwachte archeologische resten teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

Bureauonderzoek

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond het plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? En wat zijn hiervan de prospectiekenmerken?

Algemeen

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

- Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen de verwachte archeologische resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om - op basis van verschillende bronnen - inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Landschappelijk kader

De holocene ontwikkeling van het gebied hangt sterk samen met de ligging ten opzichte van de maasmonding. De aanwezigheid van de Maas en voorlopers van de Rijn hebben ertoe geleid dat het gebied zich continu in de nabijheid van een opening in de kustbarrière heeft bevonden. Periodiek zal sprake geweest zijn van grotere fluviatiele en mariene invloed. In het vroeg Holoceen domineerde de zee vermoedelijk. Dit doordat de sedimentatie vanuit de rivieren de zeespiegelstijging niet bij kon houden (Berendsen, 2004). Met het ontstaan van de meest oostelijke strandwallen circa 4000 voor Chr. nam de mariene invloed in het achterland af. Vanaf dit moment vond tussen de Oude Rijnmonding in het noorden en de Maasmonding in het zuiden grootschalige veengroei plaats. In de omgeving van de openingen in de kustbarrière bleven overstromingen van de lagere gebieden plaatsvinden. Als gevolg hiervan en mogelijk door het feit dat het veen hier beter ontwaterd werd, ontbreekt het dikke pakket (Holland)veen dat vaak als grenslaag tussen het laagpakket van Wormer en het laagpakket van Walcheren aanwezig is. Van de periode tot circa 1500 voor Chr. is de diepteligging en oriëntatie van de kreken onbekend. Uit de beschikbare boorgegevens blijkt dat het gebied te typeren is als een perimarien kweldergebied. Vermoedelijk zijn in het gebied min of meer continu kreekssystemen actief geweest. Verder van deze kreken af zal veengroei hebben plaatsgevonden. Dit blijkt uit de aanwezigheid van verschillende - over korte lengte voorkomende - veenlagen. Vanaf circa 1500 voor Chr. nam de mariene invloed in het achterland toe. Tussen circa 1500 en 300 voor Chr. drong de zee ver het land binnen vanuit de brede Maasmonding en vormden zich kreekstelsels zoals die tussen Maassluis, Vlaarding en Schiedam en de Gantel bij Naaldwijk. Toen de invloed van de zee verminderde, raakten de geulen weer opgevuld met zand en zandige kleien en werden ze gedeeltelijk overgroeid met veen. In de Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen is de mariene invloed op het gebied relatief gering. In de Late Middeleeuwen is er een hernieuwde periode van sterke mariene activiteit en de vorming van kreken. Met de bedijking vanaf de 12e eeuw komt er grotendeels een einde aan de mariene invloed.

Lokale geologie

Voor het gebied Westland, Midden-Delfland, Maassluis en Vlaardingen is een lokale lithologie opgezet. De oudere benamingen voor de chronostratigrafische indeling worden officieel sinds 2004 niet meer gebruikt. Deze regio kent echter een duidelijk onderscheid tussen lagen in de nieuwe laagpakketten (Mulder e.a., 2003). Binnen de huidige indeling van het Laagpakket van Walcheren (voorheen afzettingen van Duinkerke 0 t/m III) en het Laagpakket van Wormer (Voorheen afzettingen van Calais I t/m IV), is dit onderscheid in lagen weer teruggebracht. Op de lokale geologische kaart van Vos e.a. (2017) ligt het plangebied in een zone buiten het geulsysteem. Hier wordt een geologische situatie verwacht van het Laagcomplex van Westland op Hollandveen op het Laagcomplex van Delfland (grofweg overeenkomend met de landelijke opbouw van het Laagpakket van Walcheren op Hollandveen op het Laagpakket van Wormer).

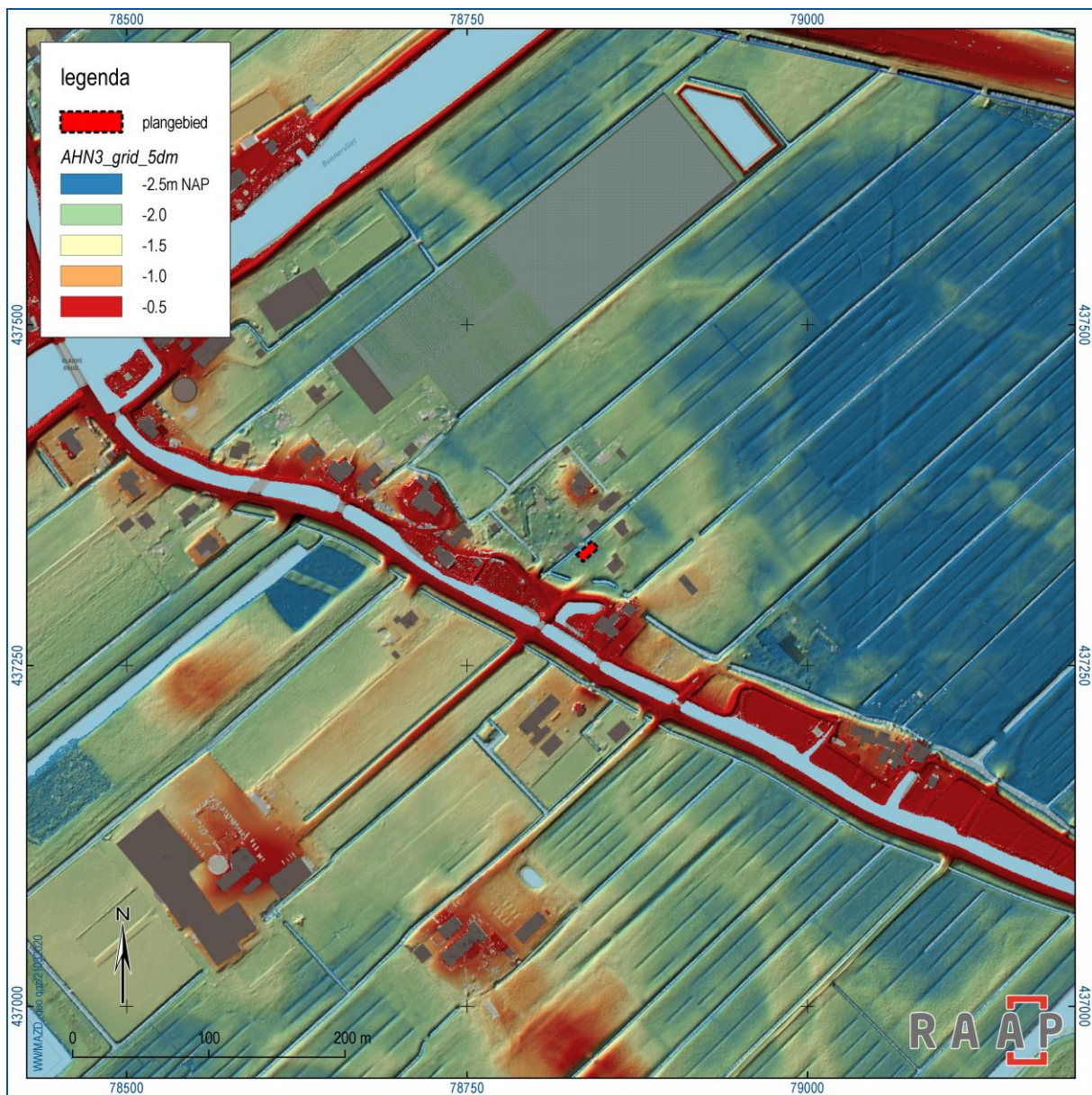
Op de geomorfologische kaart ligt het plangebied in een vlakte van getij-afzettingen (Koomen & Maas, 2007; code: M72), naast een getij-inversierug (code: B71).

Geologische situatie	Laagpakket van Walcheren (Poeldijk Laag op Gantel Laag) - plaatselijk op Hollandveen - op het Laagpakket van Wormer.
Geologische kaart (Weerts e.a., 2006)	Laagpakket van Walcheren op Hollandveen op Laagpakket van Wormer
Geomorfologische situatie (Koomen & Maas, 2004)	Getij-inversierug (noordelijk deel) Vlakte van getijafzettingen (zuidelijk deel)
Ouderdom geomorfologische structuur	transgressiefasen tijdens de middeleeuwen
Bodemkundige situatie	Kalkrijke en kalkarme Poldervaaggronden
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	Loopoppervlak ijzertijd-Romeins: in veraard veen of humeuze laag in het kleidek. Ca. 1,5 m -mv Vondstlaag 10e eeuw: onderkant dekafzettingen Vondstlaag late middeleeuwen: bovenkant dekafzettingen, vanaf maaiveld.

Tabel 2. Overzicht van geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.

Eerder booronderzoek

Op het perceel van Zuidbuurt 27 is in 2012 reeds een archeologisch verkennend booronderzoek uitgevoerd door Vestigia (Deunhouwer & Louwe, 2015). Op basis van dit booronderzoek is geconcludeerd dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk was. De boringen lieten een bodemopbouw zien van komafzettingen van Duinkerke (Laagpakket van Walcheren) op Hollandveen op komafzettingen van Calais (Laagpakket van Wormer). Enkel in de meest oostelijk gelegen boring (boring 4) zijn vanaf ca. 0,9 m -mv (3,1 m -NAP) oeverafzettingen aangetroffen. Het is geïnterpreteerd als oeverwal van een kreekruig die ten oosten van de boorlocatie ligt.

Figuur 2. Plangebied (rood) op het AHN3.

2.3 Archeologische gegevens

Gemeentelijk archeologiebeleid

Bestemmingsplan	Dubbelbestemming 'waarde-archeologie' In de toelichting is opgenomen dat bij graafwerkzaamheden beneden de 30 cm -mv het terrein voldoende archeologisch onderzocht dient te worden
Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	Archeologisch Waardevol gebied 3 Hoge verwachting o.b.v. cultuurhistorische elementen
Gemeentelijke archeologische beleidskaart	Archeologisch Waardevol gebied 3 vrijstellingsgrens 50 m ² en 40 cm -mv

Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.

Bekende archeologische gegevens

Monument	Ligging	Complex	Datering	Materiaal	Diepte	Waarde
4082	Aalkeet Binnenpolder	nederzetting	Romeinse tijd en late middeleeuwen	terrein met bewoningssporen	niet vermeld	hoog
4084	Aalkeet Binnenpolder, Manege Middenhof	huisterp	late middeleeuwen	ophogingslaag	niet vermeld	hoog
4085	Aalkeet Binnenpolder, Zuidbuurt	huisterp	late middeleeuwen - nieuwe tijd	ophogingslaag	niet vermeld	hoog

Zaakidentificatienr.	Ligging	Complex	Datering	Materiaal	Diepte	Verzamelwijze
2126941100	Boonervliet	niet te bepalen	late middeleeuwen - nieuwe tijd	puinspikkels in cultuurlaag	onbekend	booronderzoek, 2006
2357168100	Zuidbuurt 27	niet te bepalen	16e - 17e eeuw	bot van rund	onbekend	booronderzoek, 2007
2784962100	Aalkeet Binnenpolder 07	huisterp	late middeleeuwen B - nieuwe tijd midden	ophogingslaag	onbekend	veldkartering Stiboka, 1982
2824870100	Aalkeet Binnenpolder	niet te bepalen	midden Romeinse tijd	aardewerk, Belgisch grijs Rupel	onbekend	Losse vondst bij aanleg kabelsleuf, 1989
2843816100	achter Zuidbuurt 5	niet te bepalen	ijzertijd - nieuwe tijd: onbekend	ijzeren beitel	onbekend	metaaldetector
3092956100	Aalkeet Binnenpolder 08	huisterp	late middeleeuwen A - B	ophogingslaag	onbekend	veldkartering Stiboka, 1982
4011479100	Zuidbuurt 5	cultuurlaag	middeleeuwen	roodbakkend aardewerk	onbekend	Booronderzoek, 2016
4044219100	A20	greppel/sloot	17e - 19e eeuw	roodbakkend geglazuurd aardewerk en sloten	onbekend	Begeleiding, 2018

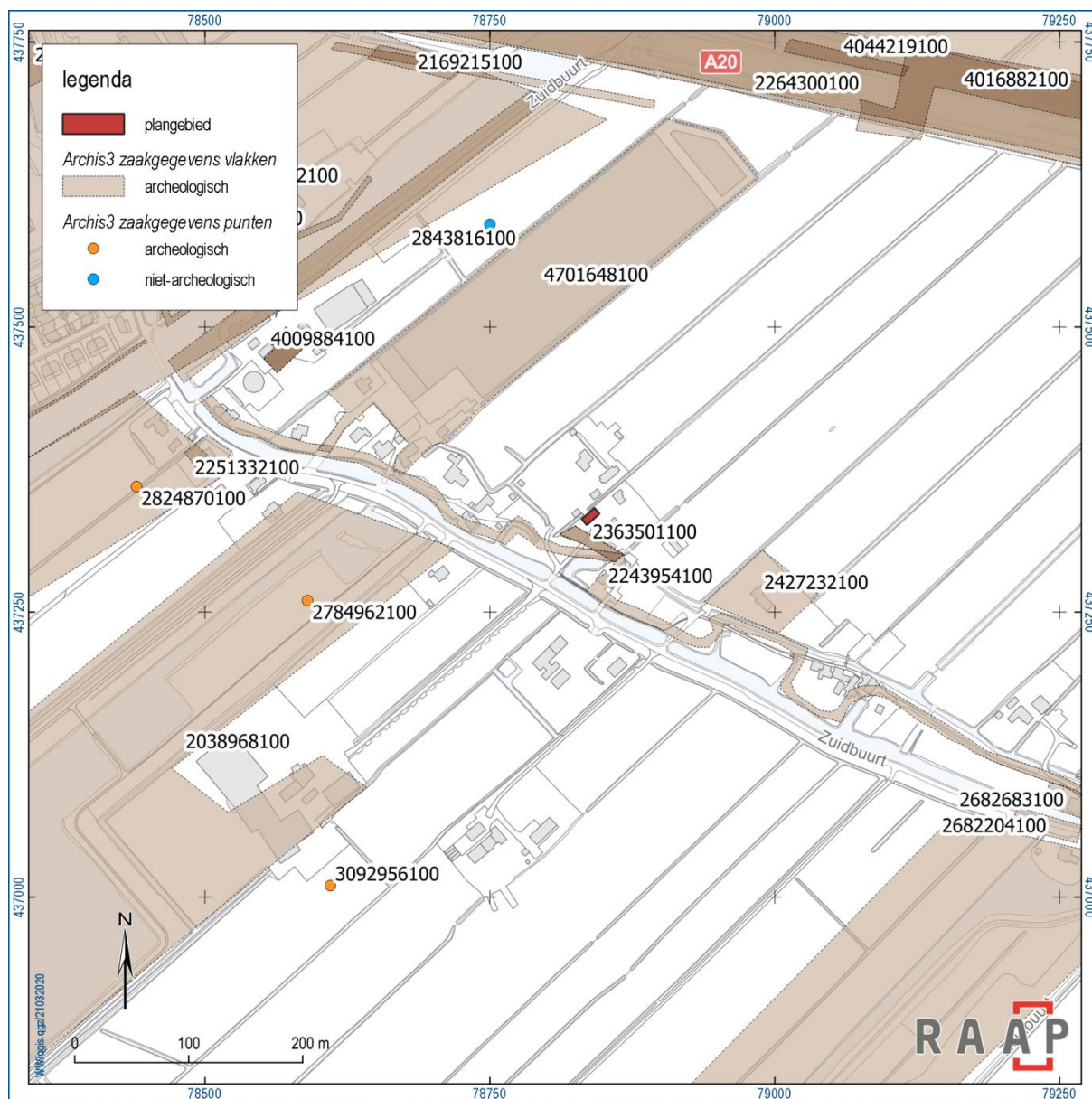
Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied.

Wanneer de vindplaatsen en hun landschappelijke inbedding bekeken worden in vergelijking met de situering van het plangebied, dan blijkt dat er in de polder ten zuiden van de Zuidbuurt huisterpen zijn gekarteerd uit de middeleeuwen en nieuwe tijd. Op basis van het AHN lijkt er geen ophoging te zien in het plangebied. Langs de Zuidbuurt zijn cultuurlagen met vondsten aangetroffen die duiden op bewoning in de (late) middeleeuwen en nieuwe tijd direct onder maaiveld (Hanemaaijer, 2016). Ten zuidwesten van het plangebied is Romeins keramiek aangetroffen bij graafwerkzaamheden. De diepte van deze vondst is echter niet bekend.

Eerder in de omgeving uitgevoerd onderzoek volgens ARCHIS3

Zaakidentificatienummer	Resultaat/advies	Opmerking
2038968100	sporen van bewoning uit de late, middeleeuwen	Aalkeet Binnenpolder proefputtenonderzoek door de UvA in 1998 ihkv reconstructie Midden Delfland
2126941100	cultuurlaag en oud bakstenen pad	Boonervliet booronderzoek door RAAP in 2006 (De Kruif, 2006)
2243954100	bureauonderzoek	Zuidbuurt bureauonderzoek door Vestigia in 2007, geen document beschikbaar
2251332100	booronderzoek	Zuidbuurt 4 booronderzoek door Vestigia in 2009, geen document beschikbaar
2357168100	booronderzoek	Zuidbuurt 27 booronderzoek door Vestigia in 2009 (Deunhouwer & Louwe, 2012)
2427232100	geen vervolg	Zuidbuurt 33 bureauonderzoek door ADC in 2013 (Van Rooij, 2014). Geen kreekruig verwacht
4009657100	bureauonderzoek	Zuidbuurt 5 bureauonderzoek door Bureau voor Archeologie in 2016 (Hanemaaijer, 2016)
4044219100	sloten en aardewerk 17e - 19e eeuw	A20 begeleiding door Antea in 2018 (Colijn, 2018)
4701648100	in het noorden getij-inversierug	Zuidbuurt 13 en 17 nog aangemeld, booronderzoek door IDDS in 2019

Tabel 5. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.

Figuur 3. Overzichtskaat archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.

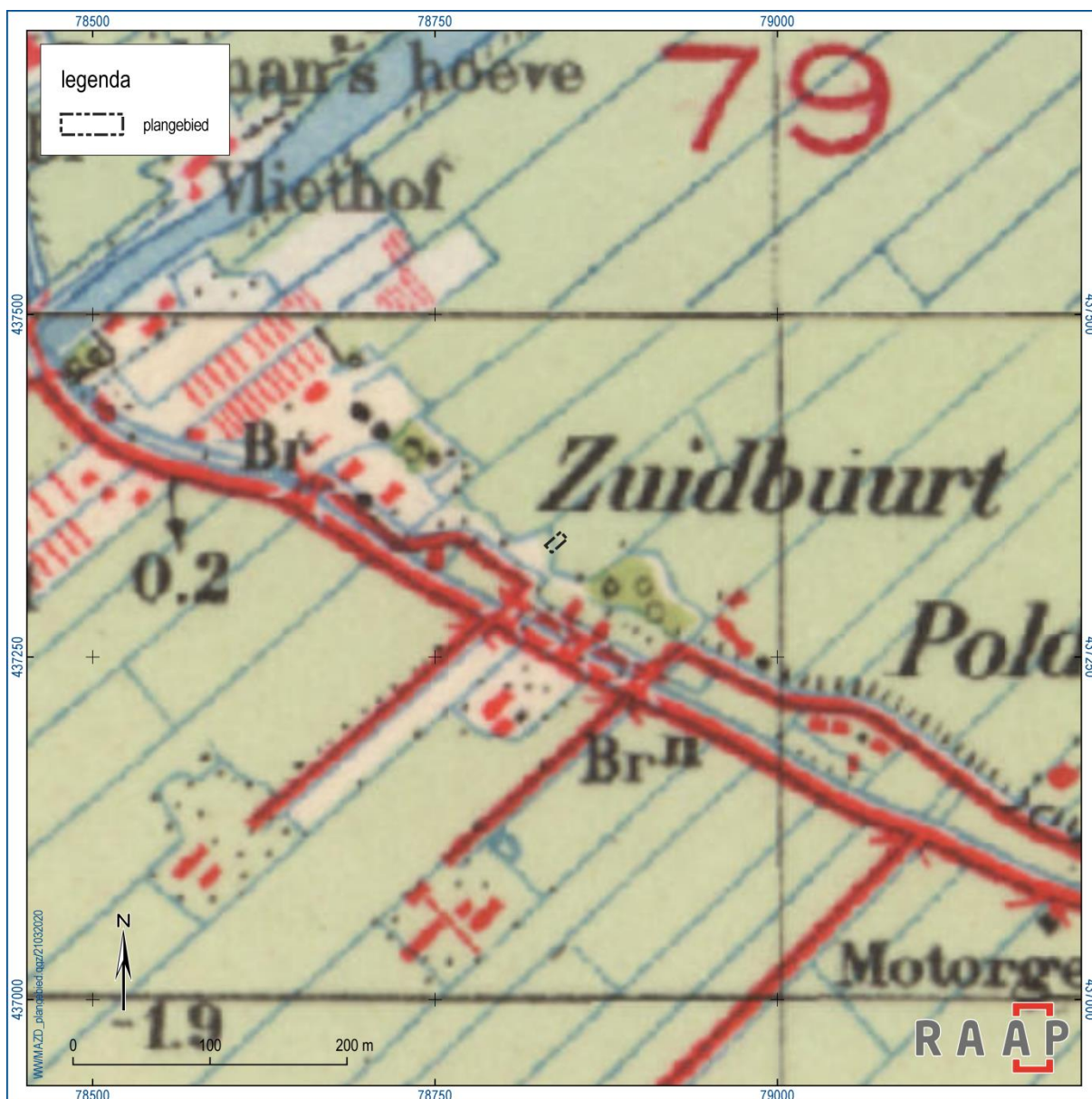
2.4 Historische situatie

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in de het historisch gebruik van een gebied van na de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaats gevonden.

Uit deze analyse blijkt dat het plangebied in ieder geval sinds de 17e eeuw als weiland in gebruik is geweest, en gesitueerd was aan een sloot. Deze situatie lijkt niet te zijn veranderd tot aan de bouw van de schuurtjes. Deze schuurtjes (2 tot 3) worden vanaf de topografische kaart van 2012 afgebeeld.

Bouwhistorische waarden	Nummer	Aard	Omvang	Ligging
Rijksmonumenten	26610	18e eeuwse erfafscheiding Vliethoff	onbekend	Kortebuurt 21
	26633	boerderij uit 1711	onbekend	Zuidbuurt 5
	26634	17e eeuwse boerderij	onbekend	Zuidbuurt 14 en 16

Tabel 6. Overzicht van de in het plangebied aanwezige bouwhistorische waarden.

Figuur 4. Aanduiding van het plangebied op de topografische kaart uit 1939 (topotijdreis.nl).

2.5 Huidige situatie

Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View, locatiebezoek en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

Huidig grondgebruik	schuurtjes
Hoogteligging maaiveld	ca. 2 m -NAP
Grondwatertrap of -stand	onbekend
Milieutechnische condities	onbekend (geen onderzoek bekend in het bodemloket)
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	funderingen, niet onderkelderd
Locatie en diepte van kabels/leidingen	onbekend

Tabel 7. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

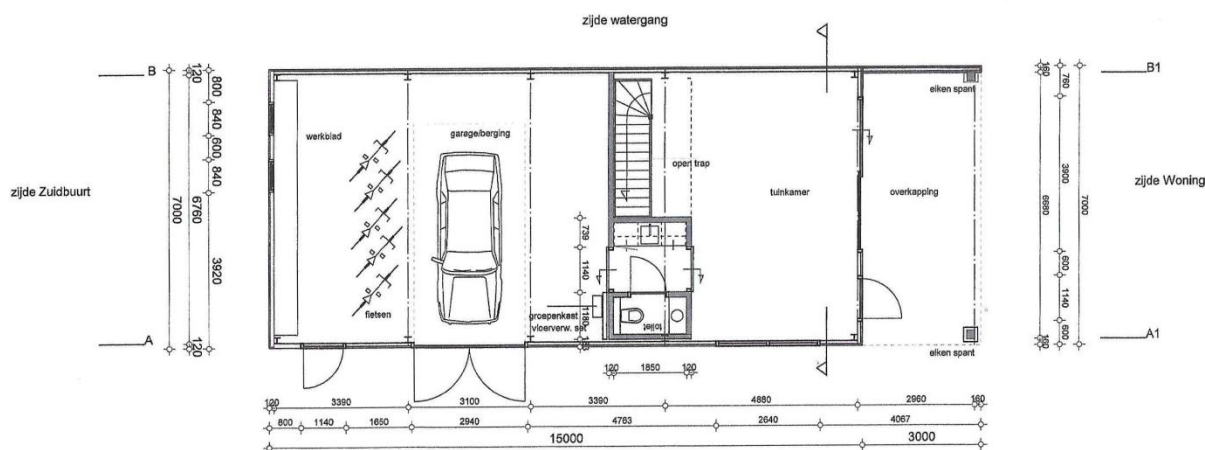
Figuur 5. Luchtfoto met aanduiding van het plangebied in rood.

2.6 Toekomstige situatie

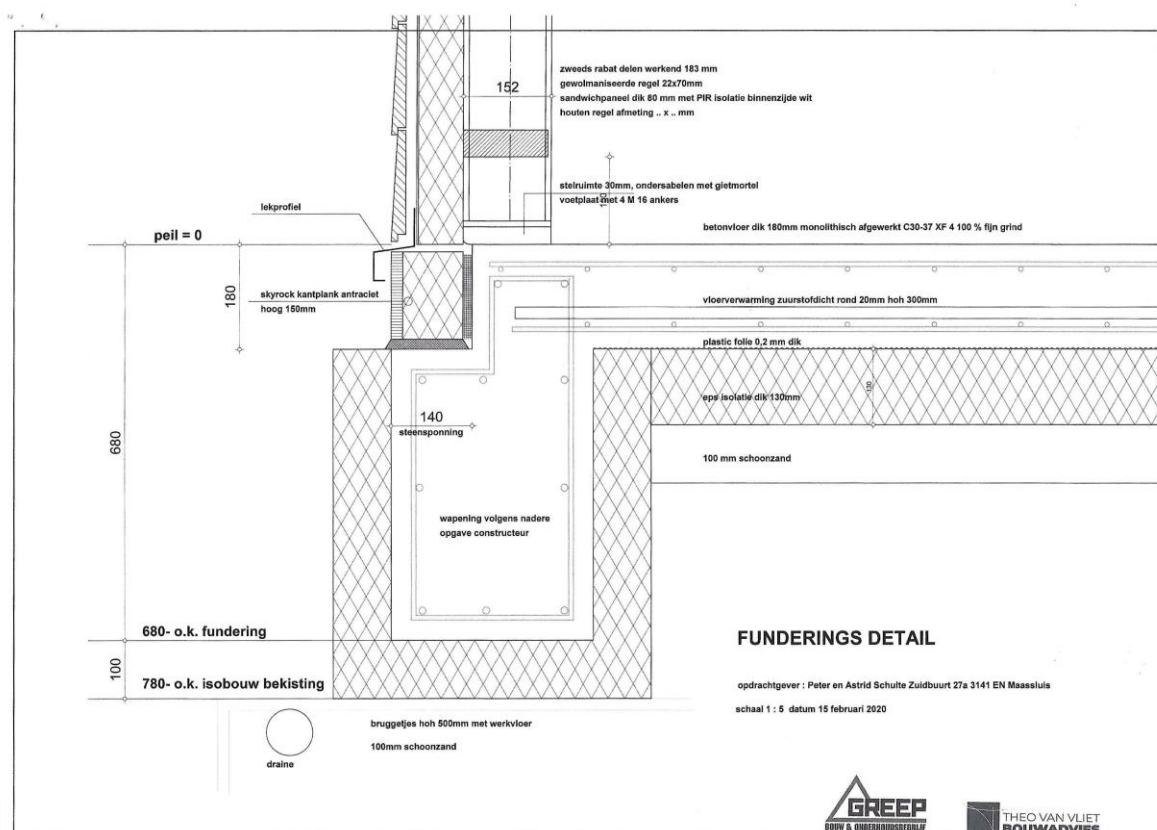
Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	garage en opslagplaats
Omvang en diepte	ca. 103 m ² en ca. 70 cm -mv
Invloed op maaiveld en grondwater	onbekend
Toekomstig gebruik	garage
Toekomstige gebruiker	bewoner

Tabel 8. De toekomstige situatie.

Figuur 6. Inrichtingsplan (naar: GREEP, 2020).

Figuur 7. Detail van de fundering (naar: GREEP en Theo van Vliet, 2020).

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

De Zuidbuurt is van oorsprong een laatmiddeleeuwse ontginningsas. Ook op historische kaarten uit de nieuwe tijd bebouwing staat afgebeeld. Op basis van cultuurhistorische waarden geldt een hoge verwachting voor archeologische resten uit de late middeleeuwen t/m nieuwe tijd.

In de omgeving van het plangebied, allemaal ten zuiden van de Zuidbuurt, komen huisterpen voor uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Op basis van het AHN is er geen verhoging te herkennen ter plekke van het plangebied. De aanwezigheid van een huisterp kan echter niet worden uitgesloten. Voor een dergelijke ophooglaag geldt een hoge verwachting voor archeologische resten uit de late middeleeuwen t/m de nieuwe tijd.

Geomorfologisch gezien, komt er in het plangebied mogelijk een kreek voor (Laagpakket van Walcheren, voorheen Afzettingen van Duinkerke). Tijdens het veldonderzoek aan de Zuidbuurt 27, is in een boring direct ten zuidoosten van het plangebied een mogelijke kreekoever aangetroffen. Voor een intacte top van een kreekoever of kreekrug geldt een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de ijzertijd - Romeinse tijd.

Tussen het Laagpakket van Walcheren en het Laagpakket van Wormer wordt een veenlaag verwacht. Dit veen is aan de Zuidbuurt 27 aangetroffen. Op basis van het veldonderzoek daar blijkt het veen te bestaan uit kleiig rietveen. Mocht de top veraard zijn en gecompacteerd, geldt een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit de ijzertijd.

Onder het veen bevinden zich getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer (voorheen Afzettingen van Calais). Indien er intacte kreekoeverafzettingen in het plangebied aanwezig zijn, geldt er een hoge verwachting voor archeologische resten uit het neolithicum.

(Diepte)ligging

Het plangebied kenmerkt zich door een gestapeld landschap waarin meerdere archeologische niveaus voorkomen. Cultuurlagen en/of ophooglagen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen vanaf maaiveld of direct onder de bouwvoor worden verwacht.

Kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Walcheren worden op basis van het veldonderzoek ten zuiden van het plangebied verwacht vanaf een diepte van ca. 0,9 m -mv (ca. 3 m -NAP). De top van het veen wordt verwacht vanaf een diepte van ca. 1,4 m -mv (ca. 3,5 m -NAP). Kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Wormer worden verwacht vanaf een diepte van ca. 2,4 m -mv (ca. 4,5 m -NAP).

Fysieke kwaliteit

Aangezien in het plangebied afdekkende pakketten aanwezig zijn is mogelijk sprake van een goede conservering van de archeologische resten.

Vanwege het jonge afdekkende pakket is het prehistorische loopvlak in het plangebied geconserveerd. Eventuele archeologische resten zijn zodoende goed beschermd (bijvoorbeeld tegen recente diepe bodembewerking) en kennen naar verwachting een hoge gaafheid. Wel kan de bovenste laag vergraven zijn tijdens de aanleg van de huidige schuurtjes.

Overzicht

De archeologische verwachting en de verschillende deelaspecten daarvan, zoals hiervoor beschreven, zijn samengevat in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**

Archeologische periode	Complextype	Omvang	Kenmerken	Diepte-ligging	Gaafheid
late middeleeuwen - nieuwe tijd	huisterp	divers	ophooglaag	in de bovenste meter	goed, kan vergraven zijn
late middeleeuwen - nieuwe tijd	bewoning/greppels	divers	cultuurlaag	in de bovenste meter	goed, kan vergraven zijn
ijzertijd - romeinse tijd	bewoning, greppelsystemen	divers	cultuurlaag	vanaf ca. 3 - 3,5 m - NAP	goed mits afgedekt en niet verspoeld
neolithicum	bewoning	divers	cultuurlaag	vanaf ca. 4,5 m -NAP	goed mits afgedekt en niet verspoeld

Tabel 9. Samenvatting van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

Verwachte bodemopbouw

Het plangebied kenmerkt zich door een gestapeld landschap waarin meerdere archeologische niveaus voor kunnen komen. Cultuurlagen en/of ophooglagen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen vanaf maaiveld of direct onder de bouwvoor worden verwacht.

Kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Walcheren worden op basis van het veldonderzoek ten zuiden van het plangebied verwacht vanaf een diepte van ca. 0,9 m -mv (ca. 3 m -NAP). Voor een intacte top van een kreekoever of kreekrug geldt een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de ijzertijd - Romeinse tijd.

De top van het veen wordt verwacht vanaf een diepte van ca. 1,4 m -mv (ca. 3,5 m -NAP). Mocht de top veraard zijn en gecompacteerd, geldt een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit de ijzertijd. Op basis van boringen ten zuiden van het plangebied wordt rietveen verwacht.

Kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Wormer worden verwacht vanaf een diepte van ca. 2,4 m -mv (ca. 4,5 m -NAP). Indien er intacte kreekoeverafzettingen in het plangebied aanwezig zijn, geldt er een hoge verwachting voor archeologische resten uit het neolithicum.

Potentieel archeologische lagen t.o.v. de ingreep

De geplande werkzaamheden hebben een omvang van ca. 103 m² en een diepte van 0,7 m -mv. De potentieel archeologische lagen dieper dan ca. 0,7 m -mv, worden door de geplande ingreep niet verstoord. De verwachting voor deze lagen kunnen echter gehandhaafd blijven, hierbij gaat het om de top van kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Walcheren, de top van veraard en/of gecompacteerd veen, en de top van kreek(oever)afzettingen van het Laagpakket van Wormer.

De eventuele cultuurlagen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen vanaf maaiveld, of direct onder de bouwvoor worden verwacht. De hoge verwachting voor een dergelijke cultuurlaag kan gehandhaafd blijven. Mocht een cultuurlaag uit de late middeleeuwen en/of nieuwe tijd aanwezig zijn in het plangebied, wordt deze met de geplande ingreep verstoord. Een deel van het plangebied kan door de aanleg van de huidige schuurgebouwen reeds verstoord zijn.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt aanbevolen in het kader van de bestaande planvorming de onderstaande vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) te nemen.

Om de gespecificeerde verwachting aan te vullen en te verfijnen wordt een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek door middel van een verkennend booronderzoek. Een dergelijk vervolgonderzoek heeft tot doel de opbouw van de ondergrond, de

bodemopbouw en/of bodemverstoringen gedetailleerd in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan de in dit bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting worden getoetst en kunnen concrete gegevens worden verzameld over gaafheid en diepteligging van de verwachte archeologische resten.

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Maassluis, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

De gemeente Maassluis heeft op 17 april 2020 te kennen gegeven dat hun archeologisch adviseur heeft aanbevolen geen vervolgstap te nemen. Dit advies is op basis van de geringe omvang van het plangebied en de geringe kans dat er archeologische resten zullen worden verstoord. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie. Fysische geografie van Nederland. Van Gorcum, Assen.
- Deunhouwer, P. & E. Louwe, 2015. Plangebied Zuidbuurt 27, gemeente Maassluis; Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. Vestigia rapport V959. Vestigia, Amersfoort.
- Hanemaaijer, M., 2016. Zuidbuurt 5, Maassluis, gemeente Maassluis: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen. Bureau voor Archeologie Rapport 373. Bureau voor Archeologie, Utrecht.
- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- Kruijff, S. de, 2006. Plangebied Boonervliet, gemeente Maassluis: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. RAAP-notitie 1813. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Mulder, E.F.J. de, e.a. (red.), 2003. De ondergrond van Nederland. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen, M. Verbruggen, 2012. Leidraad inventariserend veldonderzoek: deel: karterend booronderzoek, versie 2.0. SIKB, Gouda.
- Vos, P., e.a., 2017. Het ontstaan van Westland - Delfland, gebaseerd op paleolandschappelijk onderzoek en getijsysteemkennis. Toelichting op de regionale paleolandschappelijke kartering; uitgevoerd in het kader van het uitbrengen van de Atlas van het Westland. Delftse Archeologische Rapporten 130. Archeologie Delft, Delft.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsdijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Plangebied (rood) op het AHN3.	11
Figuur 3. Overzichtskaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.	15
Figuur 4. Aanduiding van het plangebied op de topografische kaart uit 1939 (topotijdreis.nl).	17
Figuur 5. Luchtfoto met aanduiding van het plangebied in rood.	18
Figuur 6. Inrichtingsplan (naar: GREEP, 2020).	19
Figuur 7. Detail van de fundering (naar: GREEP en Theo van Vliet, 2020).	20

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	7
Tabel 2. Overzicht van geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.	10
Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.	12
Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied.	13
Tabel 5. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.	14
Tabel 6. Overzicht van de in het plangebied aanwezige bouwhistorische waarden.	16
Tabel 7. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	18
Tabel 8. De toekomstige situatie.	19
Tabel 9. Samenvatting van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied.	22

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden			
Tijdperk			Datering
Recente tijd			1945
Nieuwe tijd		C	1850
		B	1650
		A	1500
Middeleeuwen		Laat B	1250
		Laat A	1050
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	900
		C: Karolingische tijd	725
		B: Merovingische tijd	525
		A: Volksverhuizingstijd	450
Romeinse tijd		Laat	270
		Midden	70 na Chr.
		Vroeg	15 voor Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

tabel1_standard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	+				
Geologische kaart van NL	+				
Geomorfologische kaart van NL	+				
Gedetailleerde bodemkaarten			+		
DINO	+				
Gegevens milieukundig bodemonderzoek			+		
Actueel Hoogtebestand Nederland	+				
Lucht- en satellietfoto's	+				
Topografische kaart van NL	+				
Oud(st)e kadasterkaarten	+				
Historische kaarten van Nederland	+				
Beeldmateriaal bouwhistorie			+		
Archeologische en cultuurhistorische rapportages	+				
Archieven (RAAP)	+				
Eigenaar en gebruiker	+				
AMK	+				
ARCHIS	+				
CMA	+				
CAA	+				
CHW	+				
Literatuur (arch./aardwet.)	+				
Gebiedsgerichte specialisten			+		
Amateurarcheologen			+		
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	+				
Archeologisch depot			+		